

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

3. Miejscowość

ŚWIERCZÓW

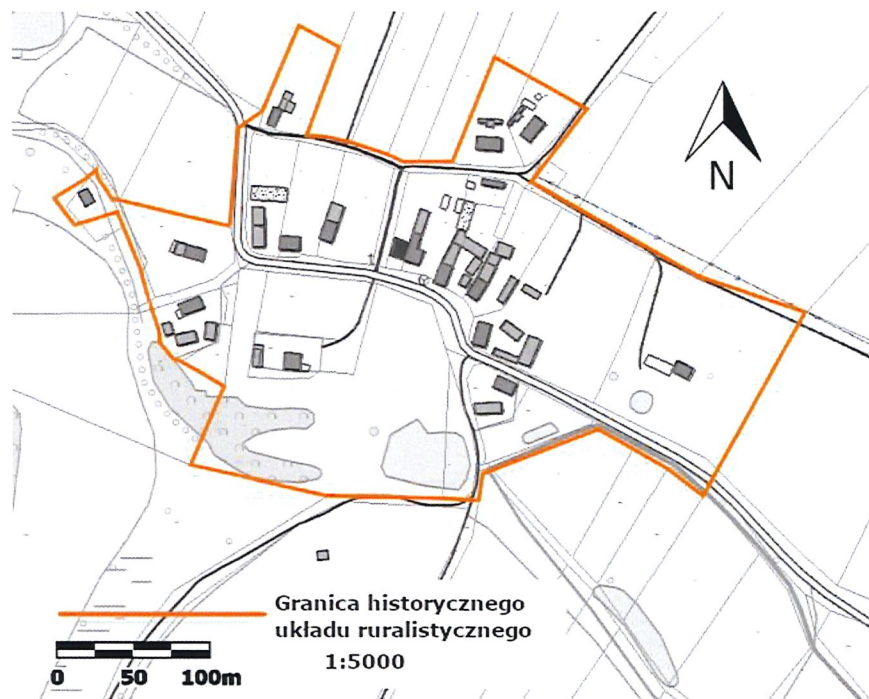
1. Nazwa

HISTORYCZNY UKŁAD RURALISTYCZNY WSI

2. Czas powstania

1307 r.; XIX w.; pocz. XX w.

9. Materiały graficzne

4. Adres (ulica, nr posesji)

obszar wsi

5. Przynależność administracyjna

województwo dolnośląskie

powiat górowski

gmina Niechlów

6. Współrzędne geograficzne

N: 51°40'38", E: 16°17'17"

7. Użytkowanie obecne

mieszkalne

rolnicze

8. Stan zachowania

3

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

Nazwy: Swirzow (1307), Swirczow (1375), Swirsa (?) (1376), Tschwirtschen (1791, 1830, 1845), Hortingen (1936-1945)

Historia: Wieś o metryce średniowiecznej (pierwsze wzmianki 1307 r.). Od XVIII do XX w. na terenie dóbr szlacheckich nie odnotowano siedziby pańskiej. W XVIII w. na terenie miejscowości wymieniano dwa folwarki. W 1765 r. dobra stanowiły własność hrabiego von Logau. Pod koniec XVIII w. wśród mieszkańców wsi odnotowano 1 kmiecia, 10 zagrodników, 4 wolnych zagrodników, 1 chałupnika. W XIX w. w Świerczowie istniał już tylko jeden folwark. Przed 1830 r. majątek należał do hrabiego von Pottworowsky, następnie hrabiego zu Egloffstein (1845 r.). Przed 1873 r. stał się własnością Alfreda Gilka. Przed 1909 r. majątek został włączony do fideikomisu z siedzibą Wyszanie, utworzonego z posiadłości stanowiących własność Alfreda Gilka-Bötzow. W 1937 r. majątek został rozparcelowany. Po podziale dobra w Świerczowie stały się własnością Eberharda Gilka-Bötzow, z zarządem w Wyszanie.

Świerczów jest niewielką miejscowością o układzie wielodrożnicy prawdopodobnie powstałą jako wieś przyfolwarczna. Folwark usytuowany w środkowej części miejscowości, po poł. stronie drogi głównej, pierwotnie rozplanowany był wokół czworobocznego dziedzińca. Z zabudowy założenia zachowany jest jedynie budynek mieszkalny wyznaczający poł. pierzeję podwórza. Pozostała zabudowa folwarczna nie istnieje.

Historyczną zabudowę wiejską tworzą, niewielkie, lokowane po obu stronach dróg zagrody z obiektami pochodzącymi z k. XIX, pocz. XX w. Są to skromne budynki murowane o prostych, zwartych bryłach, opartych na rzutach wydłużonych prostokątów, kryte stromymi dachami dwuspadowymi, z pokryciem z dachówki karpiówki w kolorze ceglonym matowym lub z dachówki zakładkowej o elewacjach wykończonych tynkiem lub ceglanych. Wśród zabudowy wsi wyróżnia się okazały budynek domu ludowego (nr 8-8a).

Na półn. od miejscowości, w znacznym oddaleniu, znajduje się, cmentarz ewangelicki pochodzący z II poł. XIX w.

Istniejące zagrożenia: rozbiórka historycznej zabudowy, przebudowa historycznych obiektów w sposób powodujący naruszenie ich tradycyjnych wartości, lokowane nowych obiektów w obszarach i w sposób naruszający historyczną kompozycję oraz układ, w miejscach historycznie nieuzasadnionych, w szczególności na zatylach działek, budowa nowych obiektów w ahistorycznej formule, z zastosowaniem materiałów wykończeniowych i kolorystyki obcej lokalnej tradycji budowlanej.

Postulaty konserwatorskie: zachowanie i rewaloryzacja historycznej kompozycji i układu przestrzennego wsi, rozplanowania dróg, placów, przebiegu linii zabudowy, historycznych podziałów funkcjonalnych, prowadzenie działań i robót budowlanych w obiektach historycznych zgodnie z zasadami ochrony zabytków, w nowych obiektach kontynuacja lokalnej tradycji budowlanej w zakresie kompozycji przestrzennej lokalizacji, skali, gabarytów, rozplanowania, formy architektonicznej, zastosowanych materiałów wykończeniowych, zachowanie i utrzymanie historycznych wyróżników przestrzennych w tym budynku nr 8-8a.

Bibliografia, źródła, materiały kartograficzne w zał. nr 1.

11. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

mgr Beata Basa Miodynska
sierpień 2024 r.